

---

3 Vragenuur

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Braakhuis aan de minister van Financiën over **het bericht "Banken willen einde aftrek"**.

De voorzitter:

De spreektijden zijn hetzelfde als voor de vakantie: twee minuten, één minuut en een halve minuut.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks):

Voorzitter. Vanochtend prijkte er een grote foto van eensgezinde bankiers op pagina 1 Het Financieel Dagblad. Daarbij werd ook groot aangekondigd dat zowel ING als de Rabobank zelf met plannen komt om de hypotheekrente af te schaffen. Natuurlijk heb ik daar vragen over, want blijkbaar nemen de banken een initiatief bij gebrek aan initiatief van het kabinet. En dan is de vraag hoe wenselijk dat is. Het zijn namelijk twee verschillende plannen. De banken kunnen natuurlijk eigenstandig een annuïteitenhypotheek gaan eisen, maar is dat wat de minister beoogt? Ik noem het rijtje op van mensen die inmiddels, naast talrijke economen, hebben geadviseerd om de hypotheekrenteaftrek aan te pakken. Ik begin met Klaas Knot, de president van de Nederlandsche Bank. Piet Moerland en Jan Hommen hebben zich er vandaag aan toegevoegd. Ik noem ook het IMF, de OESO, de Europese Commissie, de AFM en zelfs politici, waaronder mensen van coalitiepartner CDA en zelfs een enkele verlichte VVD'er. Hoeveel adviezen heeft de minister nodig om nu eindelijk plannen te gaan maken voor de aanpak van de hypotheekrenteaftrek? Het wordt echt tijd.

Ik breng ook in herinnering dat Nederland zeer recentelijk nog wel zijn triple-A-status heeft behouden, maar wel met een negatieve outlook. Het helpt toch ook voor de stabiliteit van 's lands financiën als we gaan hervormen in plaats van alleen maar proberen die schuldenberg zo groot te houden. Die schuldenberg groeit in deze kabinetsperiode zelfs nog met 2 mld. We weten inmiddels dankzij de heer Wilders dat de koningin mogelijk lid is van GroenLinks. Dan rijst de vraag of we zelfs de koningin nodig hebben om de minister ertoe te brengen dit aan te pakken, hoewel ik het gevoel heb dat haar hypotheek ondtussen wel afgelost zijn.

Minister De Jager:

Voorzitter. Het nieuwe jaar begint met een onderwerp waarover al vaak een debat is gevoerd. Misschien is het dus wel symbolisch dat we met dit onderwerp beginnen. Ook in 2012 zal de oppositie vast wel weer debatten over dit onderwerp aanvragen. De lijn is wel consequent. Daarin moet ik de heer Braakhuis bevestigen, teleurstellen of juist tevredenstellen. Dat geeft hem namelijk de gelegenheid om dit onderwerp aan de orde te blijven stellen. Als dat niet zo was, zou hij ook nog maar weinig te vragen hebben. De lijn van het kabinet is duidelijk.

In de eerste plaats zijn er bij de totstandkoming van dit kabinet afspraken gemaakt, die de heer Braakhuis bekend zijn en waar ik ook zelf aan ben gebonden. Ten tweede hebben de Tweede Kamer en de Eerste Kamer aan het kabinet een visie gevraagd. Het kabinet heeft daarin bevestigd. Dit voorjaar komt het kabinet met zijn visie op de woningmarkt, inclusief de fiscale aspecten.

Ten derde ligt het onderwerp van de renteaftrek meer op het terrein van de staatssecretaris. Hij zal naar verwachting ook de eerste ondertekenaar van die visie zijn. Ik ben vooral betrokken bij met name het macroprudentiële toezicht, dat gaat over de stabiliteit van het systeem als geheel. Op dat vlak hebben we in 2010 en 2011 duidelijke stappen gezet. We pakken overkreditering aan, net als de totale schuld in waarde ten opzichte van de woning. Van de hypotheekrenteaftrek die nu worden afgesloten, moet 50% worden afgelost. Dat mag dus niet meer aflossingsvrij zijn. In die zin zijn wij het eerste kabinet dat dit soort stappen samen met de sector zet. Wij doen dat overigens vanuit de stabiliteit; dat is misschien een iets andere aanvliegroupte dan die van de heer Braakhuis. We zetten op dit terrein dus al heel veel stappen.

De heer Braakhuis (GroenLinks):

Dat klinkt mooi, maar dat is het niet. De hypotheekrenteaftrek is nog steeds 100% aftrekbaar, al moet je er een spaarpotje naast zetten, en dat maakt de staatsschuld niet lager. Die blijft lekker doorgroeien. We weten inmiddels dat 90% van de afgesloten hypotheekrenteaftrek volledig aflossingsvrij is. Dat spaarpotje doet dus helemaal niets af aan de staatsschuld. Daarmee blijft het probleem van de opbouw van een steeds grotere staatsschuld gewoon bestaan.

Daarnaast is de minister min of meer bezig met het aankondigen van nieuwe bezuinigingen. Ik weet dat de PVV de discussie over de hypotheekrenteaftrek aardig op slot heeft gezet. We weten dat de aanpak van de hypotheekrenteaftrek de groep aan de onderkant van de markt minder snel zal treffen, zeker als je begint met het aanbrengen van een plafond aan de bovenkant. Waarom straffen een partij als de PVV en dit kabinet die mensen? Zij krijgen tenslotte wel de extra bezuinigingen voor hun kiezen, terwijl ze meer geholpen zouden zijn met hervormingen en een snelle aanpak van de hypotheekrenteaftrek. Dat is een van mijn kernvragen aan de minister. Er is gewoon haast geboden. We hebben nu één derde kans dat we de triple-A-status kwijtraken. Er is alles aan gelegen om snel in te grijpen en om daadwerkelijk stappen te zetten om de hypotheekrenteaftrek aan te pakken.

Minister De Jager:

De heer Braakhuis haalt er nu een ander belangrijk onderwerp bij, namelijk de begroting en de uitgavenkant. Het probleem is niet zozeer dat de belastingen veel te laag zijn, maar dat de Nederlandse overheid bij een krimpende economie relatief te veel uitgeeft. Dat los je op door te bezuinigen. Daar zijn we dan ook mee bezig. Dat probleem als zodanig los je niet op door de belastingen te verhogen door middel van het schrappen van een aftrekpost. Ik zei net we vanwege de toezichtvraagstukken wel degelijk naar het probleem moeten kijken. Dat hebben we dus ook gedaan en daarom hebben we maatregelen genomen. Als we de begroting op orde moeten brengen, speelt het probleem met name aan de uitgavenkant. Het is nieuw voor mij – dat incasseer ik dan maar – dat ook de heer Braakhuis het heel belangrijk vindt dat we ons gezag

De Jager

op de financiële markten handhaven en dat ook hij vindt dat het daarvoor nodig zal zijn om te gaan bezuinigen.

De heer **Braakhuis** (GroenLinks):

Tot slot. Ik probeerde aan te geven dat het versneld schrappen van de hypotheekrenteaftrek minder bezuinigingen nodig maakt. Dat is de essentie van waar het om gaat. Het heeft ook te maken met de stabiliteit van de Nederlandse financiën als geheel om dat snel te doen. Dat aspect neemt de minister niet mee in zijn overwegingen en zijn antwoord.

Minister **De Jager**:

Nogmaals, de hypotheekrenteaftrek en met name het toezichtvraagstuk staan heel duidelijk op mijn netvlies. We hebben al belangrijke stappen gezet op dat terrein: lagere hypotheekrentes en het meer aflossen van de hypotheekrentes. De heer Braakhuis zegt dat 90% aflossingsvrij is, maar we hebben afgesproken dat er sinds vorig jaar al geen volledig aflossingsvrije hypotheekrentes meer mogen worden vastgesteld. Minimaal 50% van de lening moet worden afgelost. Dat zijn belangrijke stappen. Als er wordt gesproken over bezuinigen, wordt er weleens te makkelijk gezegd dat er moet worden begonnen met de hypotheekrenteaftrek. Dat is namelijk een lastenverzwaring en niet zo zeer een bezuiniging. Ik weet dat de heer Braakhuis zegt dat dit ook die manier kan, maar daar los je de financiële perikelen op de markten niet mee op. Het grootste deel van de hypotheekrenteaftrek komt terecht bij werkenden. Als je deze aftrekpost zou afschaffen en niets ter compensatie zou doen, heeft dat een negatieve arbeidsparticipatie tot gevolg. Als je het wel compenseert, levert het voor de schatkist weer heel weinig op.

De heer **Bashir** (SP):

De SP-fractie wil de hypotheekrenteaftrek voor iedereen garanderen tegen maximaal 42%. De schuld mag daarnaast maximaal € 350.000 bedragen, te beginnen met 1 mln., waarna dat bedrag in stapjes wordt afgebouwd. Wij willen bovendien dat de hypotheekrentes helemaal worden afgelost en dat dit gestimuleerd wordt. Dit voorstel is overigens ook door de CDA-fractie omarmd. Mijn vraag aan de minister van Financiën is of hij dit jaar nog met voorstellen wil komen om te stimuleren dat hypotheekrentes helemaal worden afgelost.

Minister **De Jager**:

De heer Bashir zal dat met staatssecretaris Weekers moeten overleggen. Het kabinet komt, zoals is toegezegd, met een visie op de woningmarkt. Daarin zal ook plaats zijn voor fiscale behandeling. Verder loop ik nergens op vooruit. Het standpunt van het kabinet is wel duidelijk: er zijn afspraken gemaakt bij de totstandkoming van het kabinet. Ik voer die uiteraard loyaal uit.

De overkrediteringsproblematiek ligt meer op mijn terrein. Op dat gebied hebben we al grote stappen gezet. Laat ook de heer Bashir de zegeningen tellen dat we voor het eerst in decennia hebben gezegd dat hypotheekrentes voor minimaal 50% moeten worden afgelost.

Mevrouw **Schouten** (ChristenUnie):

Het mag bekend zijn dat de fractie van de ChristenUnie ook een en ander wil veranderen aan de systematiek van de hypotheekrenteaftrek. We zijn met D66 bezig met een initiatiefwetsvoorstel op dat punt. Ik sluit nog even aan de op de vraag van de heer Bashir. De minister stelt dat het

kabinet bezig is met het opstellen van een visie op de woningmarkt. Dat klopt. Dat gebeurt naar aanleiding van de motie-Kuiper in de Eerste Kamer. Sluit de minister uit dat er iets gewijzigd wordt aan de fiscale behandeling van de eigen woning in die eigen visie of naar aanleiding van de maatregelen die genomen moeten worden om straks het financieringsstekort terug te dringen?

Minister **De Jager**:

Ik kan echt niet vooruitlopen op wat wij zullen toezeggen in het voorjaar. Bovendien zal met name de staatssecretaris het voortouw nemen wat die visie betreft. Ik wil op geen enkele manier waarop dan ook vooruitlopen. Ik kan de vraag van mevrouw Schouten dus niet beantwoorden.

De heer **Monasch** (PvdA):

De minister kondigt aan dat het kabinet met een nieuwe visie op de woningmarkt zal komen. Nu ligt er nog een visie van voormalig minister Donner. Betekent dit dat die woonvisie met het vertrek van de heer Donner van tafel is en dat er een nieuwe woonvisie komt? Neemt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – zij is nu hier en ik heet haar ook welkom – dan het voortouw? Of neemt staatssecretaris Weekers dit over?

Verder hebben wij altijd ervoor gepleit om iedereen hierbij te betrekken. Er zijn zo veel mensen in het veld die vinden dat het anders moet. Wij vinden dat het rechtvaardiger en toekomstbestendiger moet. Is de minister nu wel bereid om te bekijken of er een nationaal woonakkoord kan worden gesloten, net zoals een pensioenakkoord, zodat wij dit met elkaar toekomstbestendig maken?

Minister **De Jager**:

Ik heb toegezegd dat er een visie zal komen. De heer Monasch zegt: "een nieuwe visie", maar dat zijn zijn woorden. Dat moeten wij nog even afwachten. Zodra de visie er is, zullen wij bekijken of en in hoeverre daarin nieuwe elementen voor de oppositie zitten.

Ik kom nu op de samenwerking. Dit is een visie van het kabinet. Het kabinet is een en ondeelbaar. De staatssecretaris van Financiën trekt dit, maar uiteraard in volle samenwerking met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Laten wij nu niet verder hierop vooruitlopen.

De heer **Wilders** (PVV):

Is de minister het met ons eens dat wij met onze handen af moeten blijven van de hypotheekrenteaftrek? Het nieuwe Nederland van Cohen, Sap en Roemer dat wij afgelopen zaterdag hebben gezien, is een Nederland dat zegt: de belasting omhoog, de grenzen open en wij komen aan uw hypotheekrenteaftrek! Is de minister het met ons eens dat wij dit niet moeten doen, dat het nieuwe Nederland van links een slecht Nederland is en dat wij de mensen moeten garanderen dat de overheid van de hypotheekrenteaftrek afblijft?

Minister **De Jager**:

Er zitten twee elementen in deze vraag. Ten eerste heb ik in algemene zin al heel duidelijk gezegd dat het probleem zich niet zo zeer aan de lastenkant bevindt, maar aan de uitgavenkant. Op dit moment zijn dus met name bezuinigingen nodig om Nederland er bovenop te helpen. Ten tweede staan voor mij de destijds gemaakte afspraken over de hypotheekrenteaftrek overeind. Dat is duidelijk. Die afspraken voer ik ook loyaal uit. Desalniettemin is

De Jager

er zowel in de Tweede Kamer als in de Eerste Kamer gevraagd om een visie. De lijn van het kabinet is echter heel duidelijk conform de afspraken die zijn gemaakt.